

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: **A. G.**, bytom M., v dovolacom konaní zastúpená JUDr. Ing. P. P., advokátkou so sídlom v B., proti žalovanej: **R.**, so sídlom v K., IČO: X, zastúpenej JUDr. J. T., advokátom so sídlom v K., **o určenie, že poistný vzťah medzi účastníkmi trvá**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 8 C 30/2009, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 25. marca 2010 sp. zn. 12 Co 187/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom zo 7. apríla 2009 č. k. 8C 30/2009-221 v spojení s doplňujúcim rozsudkom z 15. decembra 2009 č. k. 8C 30/2009-285 určil, že poistná zmluva UDP-K č. 5025000007 uzatvorená dňa 25. januára 1997 medzi žalobkyňou ako poistníkom a poistencom a žalovanou ako poisťovateľom spolu s dodatkom č. 1 k poistnej zmluve zo dňa 14. februára 2002, ktorý nadobudol účinnosť 25. januára 2003 ku dňu vydania tohto rozsudku existuje a žalobkyňa a žalovaná sú ňou viazaní; súčasne uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni trovy konania do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia na účet právnej zástupkyne žalobkyne. Zároveň okresný súd zamietol návrh žalovanej na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p.. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že medzi účastníkmi konania bola uzavretá poistná zmluva, predmetom ktorej bolo životné poistenie žalobkyne na dožitie. Vychádzal z nesporného zistenia, že medzi účastníkmi súdneho sporu bola riadne uzavretá poistná zmluva na určitú dobu 15-tich rokov s koncom poistenia určeným dátumom 25. januára 2012 a doba plnenia poistného bola dojednaná na

10 rokov. V zmluve bola dohodnutá výška poistného pre prípad smrti a dožitia a dodatkom účinným od 25. januára 2003 zmenili zmluvné strany výšku poistného pre prípad smrti a dožitia tým, že navýšili pôvodne dohodnuté sumy. Súčasťou zmluvy boli aj všeobecné poistné podmienky pre životné poistenie. Nesporným bolo aj konštatovanie, že žalovaná oznámila listom z 23. júna 2008 zánik poistenia od 16. mája 2008 v zmysle čl. 11 ods. 2 Všeobecných poistných podmienok s výplatom odkupnej hodnoty podľa § 788 ods. 2 písm. f/ Občianskeho zákonníka a konštatovanie, že žalobkyňa si túto sumu nevyzdvihla, viedli súd k záveru, že žalobkyňa nesúhlasila so skončením poistného vzťahu, od zmluvy neodstúpila ani nepožiadala o jej zrušenie. Skutkový stav teda považoval za nesporný a rozpor, ktorý v tvrdeniach účastníkov existoval považoval za právny problém, pretože žalobkyňa mala za to, že zmluva, ktorú uzatvorila je platná a trvá a žalovaný tvrdil, že zanikla, lebo bola uzatvorená v rozpore so zákonom. V právnej rovine odôvodnil prvostupňový súd svoje rozhodnutie prípustnosťou určovacej žaloby s tým, že uznal naliehavý právny záujem na strane žalobkyne, lebo situácia, ktorá vznikla stanoviskom žalovaného vyvolala stav objektívnej právnej neistoty a ohrozenia právneho postavenia žalobkyne. Pokiaľ teda bol preukázaný naliehavý právny záujem, postupoval súd tak, že sa zaoberal jednak návrhom na prerušenie konania v súlade s ust. § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p., jednak posúdením toho, či sú splnené podmienky, ktoré požaduje zákon pre uzatvorenie zmluvy takéhoto charakteru a dospel k záveru, že nie sú splnené ani podmienky pre prerušenie konania ani podmienky, na základe ktorých by mohol dospieť k záveru, že zmluvný vzťah medzi účastníkmi konania legitímne skončil. Pokiaľ ide o prerušenie konania, neboli splnené podľa názoru prvostupňového súdu podmienky na takýto postup, lebo toto ustanovenie ukladá súdu prerušiť konanie len v prípade, ak sa súd domnieva, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci a podľa ktorého bude súd rozhodovať, môže byť v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Tento postup je viazaný na právny názor súdu na prejednávajúcu vec a právnu úpravu, ktorej aplikácia prichádza do úvahy. V prípade, ktorý okresný súd riešil, nie sú namieste pochybnosti o ústavnosti zákona, podľa ktorého súd bude rozhodovať o žalobe, lebo aplikácia práva v tomto prípade je pre súd jasná a vychádza z roviny všeobecnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku, ako aj zmluvných podmienok dohodnutých medzi účastníkmi tohto zmluvného vzťahu. Pokiaľ ide o povinnosť súdu skúmať absolútnu neplatnosť zmluvy, zaoberal sa súd aj týmto možným riešením a dospel k záveru, že zmluva je platná, lebo ide o zmluvu pomenovanú, ktorej vznik, zmena aj zánik sú v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Právne posúdil vec v súlade s § 788 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka a podľa § 790 písm. b/ tohto zákona s tým, že vychádzal aj zo spôsobov zániku poistenia upravených v ust. §§ 800 až 802 Občianskeho zákonníka, rovnako aj z článku 11 ods. 2 Všeobecných poistných podmienok pre životné poistenie.

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 25. marca 2010 sp. zn. 12 Co 187/2009 rozsudok prvostupňového súdu v spojení doplňujúcim rozsudkom potvrdil. Odvolací súd konštatoval že si osvojil väčšinu záverov súdu prvého stupňa, ale z hľadiska podaných odvolaní najmä otázok týkajúcich sa prerušenia konania a určitých teoretických úvah týkajúcich sa ústavnosti, či neústavnosti konkrétnych právnych predpisov, prípadne rozporov týkajúcich sa predpisov verejnoprávnej povahy a súkromnoprávnej povahy, doplnil rozhodnutie okresného súdu o niektoré skutočnosti, ktoré považoval z hľadiska posúdenia veci za významné. V odôvodnení uviedol, že zásady súkromného práva predstavujú mimo iného pravidlá pre legislatívne orgány, subjekty súkromného práva aj orgány aplikácie práva. Medzi zákonné zásady súkromného práva patrí zásada individuálnej autonómie, resp. autonómie vôle (možnosť uskutočniť právny úkon, zvoliť si obsah aj formu, vybrať si adresáta), zásada, že dovolené je všetko, čo nie je výslovne zakázané, zásada pakta sund servanda a zásada dispozitívnosti právnej úpravy s možnosťou odchyliť sa od nej. Charakteristickým znakom občianskoprávných vzťahov je predovšetkým, že ich subjekty vo vzájomnom vzťahu majú rovnaké postavenie, teda, že jeden z účastníkov tohto vzťahu nemôže svojim jednostranným úkonom, či rozhodnutím založiť povinnosť druhého účastníka na vzťahu a v rámci tohto vzťahu nemôže autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého subjektu. Naproti tomu verejnoprávne vzťahy sú založené na právne nerovnom postavení ich subjektov, kedy orgány verejnej moci rozhodujú opravách a povinnostiach subjektov mocensky - autoritatívne a kedy rozhodnutia týchto orgánov nie sú závislé na vôli subjektov. Táto charakteristika vyplývajúca z teórie práva je rozhodujúca aj pre posúdenie všetkých námietok, ktoré sa týkajú odvolania žalovaného a všetkých námietok, ktoré sa týkajú správneho, či nesprávneho postupu prvostupňového súdu. Námietky, že oznámenie o zániku poistenia nebolo právnym úkonom, ktorým by bolo v rozpore so zákonom ukončené poistenie žalobkyne, nepovažoval odvolací súd za dôvodné a na základe nich potom nemožno konštatovať, že išlo iba o oznámenie právnej skutočnosti nezávislej od vôle žalovanej, na základe ktorej došlo k zániku poistenia žalobkyne. Žalovaná vo svojich podaniach opomína jednu významnú skutočnosť, že ukončila poistný vzťah, ktorý vznikol na základe zmluvy svojim jednostranným prejavom, pretože druhý zmluvný partner s ukončením poistného vzťahu nesúhlasil, aj preto bolo dôležité skúmanie otázky, či poistný vzťah trvá, alebo netrvá. Nemožnosť plnenia, ktorá je upravená ust. § 575 OZ na tom nič nemení, hoci vo svojom ods. 1 ust. § 575 Občianskeho zákonníka upravuje dôsledok nemožnosti plnenia tak, že povinnosť dlžníka plniť zanikne. Poistná zmluva v tomto prípade však trvá a trvá až do roku 2010. Žalovaná ukončila tento poistný vzťah bez ohľadu na to, že takéto poistenie trvá svojim jednostranným právnym úkonom, ako to už viackrát bolo uvedené v priebehu súdneho konania aj v rozsudku okresného súdu aj v rozsudku odvolacieho súdu, bez komentára však zostal ods. 2 tohto

ustanovenia, v zmysle ktorého plnenie nie je nemožné, ak ho možno uskutočniť aj za sťažených podmienok s väčšími nákladmi alebo až po dojednanom čase. Ak poisťná zmluva trvá, samozrejme nevzniká povinnosť poskytovať poisťné plnenie a otázka možnosti, či nemožnosti plnenia neprichádza vôbec do úvahy, lebo tak ako uvádza žalovaný vo svojich vyjadreniach a ako to uviedol aj v priebehu odvolacieho konania, nejde o subjekt nesolventný, ktorý by nemal finančné prostriedky a pokiaľ ide o právnu nemožnosť plnenia, môže sa ňou zaoberať v čase, kedy platne dôjde k ukončeniu poisťnej zmluvy na základe uplynutia času, uzavrel odvolací súd. Súčasne sa stotožnil aj s argumentáciou súdu prvého stupňa, týkajúcou sa neprerušenia konania.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie a navrhla rozsudky súdov oboch nižších stupňov zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Žalovaná prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 237 písm. f/ a g/. Namietala, že nesprávnym postupom odvolacieho súdu, ktorý v rozpore s vlastným uznesením a v rozpore so zákonom nevytýčil ďalší termín odročeného pojednávania, účastníkov konania a ich zástupcov v rozpore s vyššie citovanými ustanoveniami O.s.p. na pojednávanie nepredvolal a neumožnil účastníkom konania, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci, sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom a zároveň bolo postupom odvolacieho súdu porušené ústavou zaručené právo žalovanej na spravodlivý proces. Dovolateľka ďalej namietala, že rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach zo dňa 12. novembra 2011 sp. zn. 3NcC 53/2008 ktorým rozhodol že príslušným na prejednanie a rozhodnutie vo veci je Okresný súd Banská Bystrica došlo k porušeniu základného práva odporcu nebyť odňatý zákonnému sudcovi garantovaného čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ďalej v dovolaní namietala že proti rozsudku odvolacieho súdu nie je prípustné dovolanie podľa § 238 O.s.p. platí, že išlo o súd poslednej inštancie v zmysle čl. 234 zmluvy (v súčasnosti čl. 267 Lisabonskej zmluvy). Krajský súd v Banskej Bystrici preto podľa názoru žalovanej bol povinný predložiť Súdnemu dvoru ES navrhované otázky a prerušiť konanie podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.. Pretože sa tak nestalo, pričom Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodol vo veci bez vyriešenia nastolených predbežných otázok Súdnym dvorom ES, došlo postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici k porušeniu práva žalovanej nebyť odňatý zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy SR) ako aj súvisiacemu porušeniu čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy SR. Uvedená situácia zakladá prípustnosť podaného dovolania podľa § 237 písm. g/ O.s.p., ako aj dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.. Dovolateľka tiež namietala nesprávne právnomu posúdeniu veci, ako dôvodnosť dovolania podľa ustanovenia § 241 od. 2 písm. c/ O.s.p.

Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej uviedla že nie sú dané dôvody dovolania a rovnako tak neexistujú ani vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť, preto navrhuje, aby dovolací súd dovolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 25.marca 2010 sp. zn. 12Co 187/2009 ako nedôvodné v celom rozsahu zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovolaním žalovanej nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovanej nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Procesnú prípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku žalovanej by zakladala len prípadná procesná vada v zmysle § 237 O.s.p. Na vadu takejto povahy je dovolací súd povinný vždy prihliadať (§ 242 ods. 1 O.s.p.). So zreteľom na uvedenú povinnosť sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa – a to aj vzhľadom na obsah dovolania – zaoberal tiež otázkou, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti

každému rozhodnutiu (aj rozsudku), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný, a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné. Pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k jednej (niektorým) z týchto väd, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, ktoré opodstatňuje záver dovolacieho súdu, že konanie na súde nižšieho stupňa je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd. Mimoriadnosť dovolania ako opravného prostriedku, ktorým možno výnimočne napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, sa prejavuje aj v tom, že jeho prípustnosť v zmysle § 237 O.s.p. je spojená výlučne len s najzávažnejšími, v ňom taxatívne vymenovanými procesnými vadami zakladajúcimi tzv. zmätočnosť. Iné procesné vady (procesné vady inej povahy, než sú vady taxatívne vymenované v § 237 O.s.p.) nezakladajú prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku podľa uvedeného ustanovenia.

Prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. zakladá taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. Ako Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol už vo viacerých svojich rozhodnutiach, pokiaľ bolo rozhodnutie súdu vydané na základe neúplne zisteného skutkového stavu, neznamená to bez ďalšieho, že je daný dôvod prípustnosti v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. O procesnú vadu v zmysle tohto ustanovenia, ktorá spočíva v odňatí možnosti konať pred súdom, ide len vtedy, keď súd neumožnil účastníkovi vykonať v priebehu konania práva priznané mu Občianskym súdnym poriadkom, a to najmä právo predniesť (doplniť, či doplňovať) svoje návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo so súhlasom prednesu senátu dávať v rámci výsluchu otázky účastníkom (svedkom) a právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy,

vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj § 101 ods. 1, § 117 ods. 1, § 118 ods. 1 a 3, § 123, § 126 ods. 3, § 131, § 211, § 215 O.s.p.). Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré bolo uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 53/2000. Zo spisu nevyplýva, že by žalovanej bolo odňaté niektoré z uvedených procesných práv.

Podľa § 214 v spojení s § 372p O.s.p. (v znení účinnom od 15. októbra 2008 do 31. decembra 2011, ktoré sa vzťahuje aj na prejednávajúcu vec) na pojednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem (ods. 1). V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (ods. 2). V zmysle citovaného ustanovenia odvolací súd môže o odvolaní rozhodnúť bez nariadenia pojednávania vždy, ak nie je splnená ani jedna z uvedených podmienok, pričom oprávnenie posudzovať ich splnenie má výlučne odvolací súd, ktorý zvažuje potrebu doplniť alebo zopakovať dokazovanie (§ 120 ods. 1 O.s.p.), rovnako ako existenciu dôležitého verejného záujmu, ktorý je dôvodom na nariadenie pojednávania len vtedy, ak by otázky, ktoré sú predmetom konania, mohli mať širší spoločenský dopad a ak by ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov konania mohla byť významná i pre iné subjekty.

V prejednávanej veci mal odvolací súd v čase rozhodovania (ako to vyplýva z jeho rozhodnutia) za to, že súd prvého stupňa dokazovanie vykonal v dostatočnom rozsahu pre rozhodnutie vo veci, preto nepovažoval za potrebné dokazovanie doplniť alebo zopakovať. Rovnako v konaní pred súdom prvého stupňa súd nerozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 115a O.s.p., a vo veci nebol daný ani dôležitý verejný záujem v zmysle vyššie uvedeného výkladu. Možno teda uzavrieť, že v predmetnej veci nebola splnená ani jedna z podmienok ustanovenia § 214 ods. 1 O.s.p., preto odvolací súd nebol v čase rozhodovania povinný nariadiť pojednávanie v zmysle tohto ustanovenia a mohol postupovať podľa odseku 2, pričom prípadný nesúhlas účastníka s prejednaním veci bez pojednávania bol v tom čase už bez právneho významu (súd bol povinný naň prihliadať len do 14. októbra 2008 – por. vyššie uvedené).

Vzhľadom k uvedenému odvolací súd procesne nepochybil, keď vo veci nenariadil pojednávanie, a účastníkovi tým neodňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

So zreteľom na žalovanou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa dovolací súd osobitne zameral na otázku opodstatnenosti tvrdenia o existencii vady konania podľa § 237 písm. g/ O.s.p.

Podľa § 237 písm. g/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Žalovaná v súvislosti s uvedenou vadou konania namietala, že rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach zo dňa 12.novembra 2011 sp. zn. 3NcC 53/2008 ktorým rozhodol že príslušným na prejednanie a rozhodnutie vo veci je Okresný súd Banská Bystrica došlo k porušeniu základného práva odporcu nebyť odňatý zákonnému sudcovi garantovaného čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Ústava Slovenskej republiky základné právo na zákonného sudcu upravuje v čl. 48 ods. 1, podľa ktorého nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Označené základné právo sa výslovne spája s osobou sudcu, nie so súdom. Postavenie zákonného sudcu ako osoby, ktorá má o veci rozhodnúť, je späté so sústavou súdov, ktorú upravuje zákon č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. So sústavou súdov priamo súvisí aj príslušnosť súdu o veci rozhodnúť upravená Občianskym súdnym poriadkom, a tým aj osoba zákonného sudcu, za ktorého treba pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu (I. ÚS 52/97, II. ÚS 87/01, III. ÚS 116/06). Nevyhnutným predpokladom na to, aby účastník konania nebol odňatý svojmu zákonnému sudcovi, je rozhodovanie o jeho veci tým súdom, ktorý je podľa zákona (Občiansky súdny poriadok) na rozhodovanie o nej vecne, miestne i funkčne príslušný.

Podľa § 84 O.s.p. na konanie je príslušný všeobecný súd účastníka, proti ktorému návrh smeruje (odporca), ak nie je ustanovené inak.

Podľa § 85 ods. 2 O.s.p. všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v obvode ktorého má právnická osoba sídlo.

Podľa § 87 písm. f/ O.s.p. popri všeobecnom súde odporcu je na konanie príslušný aj súd, v obvode ktorého má bydlisko spotrebiteľ, ak ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka).

Pojem spotrebiteľská zmluva možno vymedziť v širšom a užšom zmysle. Za spotrebiteľské zmluvy v širšom zmysle možno považovať akékoľvek zmluvy uzavierané medzi dodávateľom a spotrebiteľom, pri ktorých spotrebiteľ má možnosť ovplyvniť obsah zmlúv, na ktoré treba aplikovať príslušnú osobitnú úpravu podľa toho, o aký typ zmluvy ide. Spotrebiteľské zmluvy v užšom zmysle predstavujú osobitný typ zmlúv, pri ktorých spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvňovať ich obsah, bez ohľadu na to, podľa akého právneho predpisu sa zmluva uzavrela, a na ktoré treba aplikovať predovšetkým úpravu o neprijateľných podmienkach, ako aj príslušnú osobitnú úpravu podľa toho, o aký typ zmluvy ide. Pri týchto zmluvách platí aj všeobecná zásada uvedená v § 53 ods. 4 písm. a/ Občianskeho zákonníka, a to, že za neprijateľné podmienky treba považovať tie, s ktorými sa spotrebiteľ nemal možnosť oboznámiť pred uzavretím zmluvy.

Dovolací súd po preštudovaní spisu dospel k záveru, že v danej veci ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy. Žalovaná pri uzatváraní poisťovej zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti, preto je potrebné ho v zmysle § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka považovať za dodávateľa; žalobkyňa ako fyzická osoba pri uzatváraní predmetnej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, preto je potrebné považovať ho v zmysle § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka za spotrebiteľa a predmetnú poisťovú zmluvu posúdiť ako spotrebiteľskú zmluvu. Keďže žalovaná má všeobecný súd (§ 85 O.s.p.), miestna príslušnosť sa v danom prípade riadi ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku o miestnej príslušnosti danej na výber, konkrétne § 87 písm. f/ O.s.p., podľa ktorého popri všeobecnom súde odporcu je na konanie príslušný aj súd, v obvode ktorého má bydlisko spotrebiteľ, ak ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy. Miestna príslušnosť v danej veci teda vyplýva z možnosti účastníka zvoliť si spomedzi dvoch miestne príslušných súdov (§ 87 O.s.p.). Navrhovateľ ako spotrebiteľ mal právo výberu medzi všeobecným súdom odporcu (§ 85 O.s.p.) a súdom uvedeným v ustanovení § 87 písm. f/

O.s.p., ktoré právo aj využil. Vzhľadom na uvedené má dovolací súd za to, že Krajský súd v Košiciach správne rozhodol o miestnej príslušnosti Okresného súdu Banská Bystrica. Rozhodnutím súdov nižších stupňov teda nedošlo k porušeniu práva odporcu na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Následne sa dovolací súd zaoberal otázkou existencie vady podľa § 237 písm. g/ O.s.p. v súvislosti s argumentáciou dovolateľa týkajúcou sa prerušenia konania z dôvodu polozenia predbežnej otázky Súdnemu dvoru Európskych spoločností.

Podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. súd konanie preruší, ak rozhodol, že požiada Súdny dvor Európskych spoločností o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa medzinárodnej zmluvy.

Vychádzajúc z vyššie citovaného ustanovenia je súd ako autoritatívny orgán rozhodujúci spory a iné právne veci povinný obligatórne prerušiť súdne konanie, ak rozhodol o tom, že požiada podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, Súdny dvor Európskej únie o vydanie rozhodnutia o predbežnej (prejudiciálnej) otázke.

Podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) má právomoc vydať rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach, ktoré sa týkajú:

- a) výkladu zmlúv;
- b) platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie;

Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom a tento orgán usúdi, že rozhodnutie o nej je nevyhnutné pre vydanie jeho rozhodnutia, môže sa obrátiť na Súdny dvor Európskej únie, aby o nej rozhodol.

Ak sa táto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je tento súdny orgán povinný obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie.

Ak sa takáto otázka položí v prebiehajúcom konaní pred súdnym orgánom členského štátu v súvislosti s osobou, ktorá je vo väzbe, Súdny dvor Európskej únie koná bezodkladne.

V druhej vete vyššie citovaného článku 267 ZFEÚ je zakotvená povinnosť vnútroštátneho súdneho orgánu, proti ktorého rozhodnutiu nie je opravný prostriedok prípustný, požiadať Súdny dvor Európskej únie o vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke. Túto povinnosť požiadať o vydanie

rozhodnutia o predbežnej otázke nemožno vykladať absolútne, t.j. že vnútroštátny súdny orgán má vždy a za akýchkoľvek okolností povinnosť požiadať vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke v zmysle článku 267 ZFEÚ.

K otázke povinnosti vnútroštátneho súdneho orgánu predložiť predbežnú otázku Súdnemu dvoru Európskej únie podľa článku 267 ZFEÚ sa na základe predbežnej otázky položenej Corte suprema Cassazione vyjadril aj Súdny dvor Európskej únie. V rozsudku CILFIT, C – 283/81, zo 6. októbra 1982 publikovanom v Zbierke rozhodnutí Súdného dvora EÚ (ECR), str. 3415, v ktorom Súdny dvor uviedol: „Článok 177 tretí odsek Zmluvy EHS (teraz článok 267 ZFEÚ) sa má vykladať v tom zmysle, že súd, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je povinný obrátiť sa na Súdny dvor, ak sa v spore pred týmto súdom položí otázka týkajúca sa práva Spoločenstva, s výnimkou prípadov, keď skonštatuje, že položená otázka nie je relevantná alebo Súdny dvor už podal výklad sporného ustanovenia Spoločenstva (tzv. *acte éclairé*, obdobne vo veci *Da Costa* 28,29 až 30/62, z 27. marca 1963, Zb. 61,77, fr. znenie), alebo že správne uplatnenie práva Spoločenstva je také jednoznačné, že neexistujú o tom rozumné pochybnosti (tzv. *acte clair*), pričom existenciu tejto možnosti treba posúdiť na základe charakteristík práva Spoločenstva, osobitných ťažkostí spojených s jeho výkladom a nebezpečenstva rozdielnej judikatúry v rámci Spoločenstva“.

Predmetom konania v danom prípade je poisťný vzťah uzavretý medzi spotrebiteľom a dodávateľom založený ich zmluvným dojednaním. Otázky existencie tohto vzťahu ako aj nároky z neho vyplývajúce sa riadia uzavretou zmluvou, všeobecnými poisťnými podmienkami, ktoré boli ako súčasť zmluvy dojednané a predpismi občianskeho práva. Pre riešenie otázok existencie tohto poisťného vzťahu nie je právne relevantná otázka oprávnenosti dohľadu Národnej banky Slovenska nad poisťovníctvom ako takým a jeho súlad so Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva. Vyriešenie žalovaným navrhnutých predbežných otázok Súdnemu dvoru Európskej únie pre rozhodnutie daného sporu vyplývajúceho so spotrebiteľskej zmluvy nie je právne relevantné.

Nie je preto opodstatnená námietka žalovanej o existencii vady zakladajúcej prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. g/ O.s.p.

Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, tak ako namietala dovolateľka v podanom dovolaní, môže byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. v prípade, ak je dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p..

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľky boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), a dovolateľom vytýkané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého uznesenia, nezakladali by ale prípustnosť dovolania. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Keďže v danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm.c/ O.s.p. odmietol. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodala návrh na ich priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. apríla 2012

JUDr. Jana B a j á n k o v á, v. r.

predsedníčka senátu

Za správnosť :

Hrčková Marta